

1. [REDACTED]
2. עמותת גישה-מרכז לשמירה על הזכות לנוע
על-ידי ב"כ עוה"ד מוריה פרידמן שריר
מרח' הרכבת 42, תל-אביב-יפו
טלפון: 03-6244120 ; פקס: 03-6244130

העותרים

נ ג ד

1. מתאם פעולות הממשלה בשטחים
2. מינהלת התיאום והקישור (עזה)
3. משרד החקלאות
על-ידי פרקליטות המדינה,
משרד המשפטים, ירושלים
טלפון: 02-6466590 ; פקס: 02-6467011

המשיבים

תגובה מטעם המשיבים

1. בהתאם להחלטות בית המשפט הנכבד, מוגשת בזאת תגובה מטעם המשיבים.
2. עניינה של העתירה בבקשת העותרים כי בית המשפט הנכבד יתן צו-על-תנאי המורה למשיבים ליתן טעם "מדוע לא יאשרו לעותר 1 לשווק את תוצרתו החקלאית, זיתים, ענבים וגויאבות, לגדה המערבית ולחול"ל". במישור הכללי, העותרים מבקשים כי המשיבים ינמקו "מדוע לא יפרסמו את כל הנהלים וההנחיות הנוגעים לשיווק וייצוא תוצרת חקלאית מרצועת עזה" ו"ככל שלא קיימים נהלים כאמור לעיל, מדוע לא יקבעו בנהלים הוראות כמבוקש, ויפרסמו אותם באופן נגיש באתריהם" (עמ' 1 לעתירה).
3. כפי שיפורט להלן, עמדת המשיבים היא כי העתירה אינה מקימה כל עילה להתערבות שיפוטית.

באשר לסעד שהתבקש במישור הפרטני – באפשרותו של העותר 1 (להלן: העותר) לייצא תוצרת חקלאית מרצועת עזה לחו"ל, דרך ישראל, בכפוף להוראותיו של 'נוהל יצוא מרצועת עזה' אשר צורף לעתירה כנספח 7/ע. העותר ביקש כי יתאפשר לו לשווק ענבים וגויאבות גם באזור יהודה והשומרון (להלן: האזור), אך מוצרים אלה אינם כלולים, נכון להיום, ברשימת המוצרים המותרים להעברה מרצועת עזה לאזור, בהתאם להנחיות המקצועיות של מנהל האגף להסגר צמחים בשירותים להגנת הצומח ולביקורת במשרד החקלאות ופיתוח הכפר.

בנוסף, במסגרת העתירה העותר ביקש כי יתאפשר לו להעביר גם זיתים מרצועת עזה לאזור ולחוו"ל - עניין זה לא נכלל במסגרת הבקשה שהועברה בעניינו על-ידי הוועדה האזרחית הפלסטינית; ולכן במובן זה העתירה לוקה באי-מיצוי הליכים. מכל מקום, על אף שבנקודת הזמן הנוכחית זיתים לא נכללים ברשימת התוצרת החקלאית המותר להעברה מרצועת עזה לאזור - אם תועבר בקשה מתאימה – הנושא ייבחן לגופו על-ידי כלל הגורמים הרלבנטיים. לגבי ייצוא זיתים לחוו"ל, גם בהקשר זה אין כל מניעה כי העותר יפעל לפי נוהל הייצוא הנ"ל.

באשר לסעד שהתבקש במישור הכללי, שעניינו בפרסום ההוראות הנוגעות לשיווק ולייצוא תוצרת חקלאית מרצועת עזה, יובהר כי הוועדה האזרחית הפלסטינית היא הגוף האמון על הקשר עם התושב הפלסטיני ברצועת עזה וכנציגת הרשות הפלסטינית ברצועה, היא מפעילה שיקול דעת עצמאי באשר לריכוז ולקביעת סדרי העדיפויות הנוגעים להעברת הבקשות של התושבים הפלסטינים לצד הישראלי. מטבע הדברים, יש בכך כדי להשפיע גם על החובה המוטלת על המשיבים לפרסם את הנהלים הנוגעים בעניין זה, כאשר הכתובת המתאימה לדרישות העותרים צריכה להיות הוועדה האזרחית, שהיא בת שיחס בהקשר זה. מכל מקום, ולמען הסדר הטוב בלבד, למשיבים אין התנגדות לפרסום ההוראות הרלבנטיות באתר המרשתת של משרד החקלאות. כמו כן, למען הסדר הטוב, נוסחים עדכניים של הנהלים הרלבנטיים מצורפים לתגובה זו.

- צילום נוהל העברת סחורה מרצועת עזה לישראל מצורף ומסומן מש/1.
צילום נוהל העברת סחורה מרצועת עזה לאזור מצורף ומסומן מש/2.

רקע כללי

4. מאז מלחמת ששת הימים ועד ליום 12.9.05 הוחזקה רצועת עזה ב"תפיסה לוחמתית" על-ידי כוחות צה"ל.
5. עם ביצוע תוכנית ההתנתקות בשנת 2005, שבמסגרתה עזבו כוחות צה"ל את רצועת עזה, תמה התפיסה הלוחמתית הישראלית ברצועת עזה. בכך גם חל אפוא שינוי משמעותי בחובותיה של ישראל ביחס לאוכלוסיית הרצועה. השוו בעניין זה לפסק הדין שניתן בבג"ץ 9132/07 אחמד נ' ראש הממשלה (פורסם באר"ש, 30.01.08), במסגרתו נקבע בין היתר כך:

"[...] מאז חודש ספטמבר 2005, אין עוד לישראל שליטה אפקטיבית בנעשה בשטח רצועת עזה. הממשל הצבאי שהוחל בשטח זה בעבר בוטל בהחלטת הממשלה, וחילים ישראלים אינם שוהים באזור זה באופן קבוע ואף אינם מנהלים את המתרחש בו. בנסיבות אלה, אין מוטלת על מדינת ישראל חובה כללית לדאוג לרווחת תושבי הרצועה ולשמור על הסדר הציבורי בתחומי רצועת עזה, לפי מכלול דיני הכיבוש של המשפט הבינלאומי. לישראל אין גם יכולת אפקטיבית במעמדה הנוכחי להשליט סדר ולנהל את החיים האזרחיים ברצועת עזה.

בנסיבות שנוצרו, החובות העיקריות המוטלות על מדינת ישראל ביחס לתושבי רצועת עזה נובעות ממצב הלחימה השורר בינה לבין ארגון החמאס השולט ברצועת עזה; חובות אלה נובעות גם ממידת שליטתה של מדינת ישראל במעברי הגבול שבינה לבין רצועת עזה; וכן מהמצב שנוצר בין מדינת ישראל לבין שטח רצועת עזה לאחר שנות השלטון הצבאי הישראלי באזור, אשר בעקבותיו נוצרה לעת הזו תלות כמעט מוחלטת של רצועת עזה באספקת החשמל מישראל. (פיסקה 12; ההדגשות לא במקור).

6. כידוע, בשנת 2007 השתלט על רצועת עזה ארגון חמאס - ארגון טרור השם לעצמו למטרה לפגוע באזרחי ישראל וחייליה. כתוצאה מכך, הוטלו כידוע הגבלות שונות על המעבר מרצועת עזה ואליה - הן בנוגע להעברת טובין, הן בנוגע לתנועת אנשים. בכלל זה, למיטב הידיעה, באותה העת הוקפא באופן כמעט מוחלט שיווק וייצוא סחורות מרצועת עזה.
7. בשנת 2010 חל שינוי משמעותי במדיניות האזרחית-כלכלית בכל הנוגע להעברת סחורות לרצועת עזה וממנה, כאשר הוחלט לאפשר, עקרונית, ייצוא טובין מרצועת עזה לחו"ל, ובהמשך גם לאזור.
8. עיקר הפירוט דלעיל בדבר עיצוב מדיניות ישראל ביחס לרצועת עזה בכלל ובדבר העברת סחורות לרצועת עזה לאורך השנים בפרט אינו נוגע ישירות לעניינה של העתירה דנן, שהוא בשיווק וייצוא תוצרת חקלאית מרצועת עזה. עם זאת, התמורות שהתרחשו ברצועת עזה, ובעקבותיהן ביחסה של ישראל לרצועת עזה, השפיעו, מטבע הדברים, גם על קביעת המדיניות ביחס לשיווק ולייצוא סחורות מרצועת עזה.
9. לפני שנתייחס להוראות הנוגעות להעברה של תוצרת חקלאית מעזה דרך ישראל לאזור או לחו"ל, שהן ההוראות החולשות על בקשותיו של העותר נבקש להזכיר ולהדגיש כי נקודת המוצא לענייננו, היא שלתושבי רצועת עזה, הנשלטת בידי ארגון הטרור חמאס הפועל כנגד ישראל, אין זכות קנויה להיכנס לישראל או להעביר אליה או דרך שטחה סחורות.

ייצוא של תוצרת חקלאית מעזה לחו"ל

10. הוראות בדבר ייצוא מרצועת עזה קבועות ב"נוהל ייצוא מרצועת עזה" (להלן: **נוהל הייצוא**) שהוצא ביוני 2015, ונשלח פעמיים לעותרת 2 במסגרת בקשותיה לחופש מידע, פעם אחת בשנת 2015 ופעם שנייה בשנת 2018. בנוסף, נוהל הייצוא מפורסם באתר המרשתת של מתפ"ש.¹

1

<http://www.cogat.mod.gov.il/he/services/Procedure/%D7%A0%D7%95%D7%94%D7%9C%20%D7%99%D7%99%D7%A6%D7%95%D7%90%20%D7%9E%D7%A8%D7%A6%D7%95%D7%A2%D7%AA%20%D7%A2%D7%96%D7%94.pdf>

צילום נוהל הייצוא צורף לעתירה כנספח 7/ע.

במסגרת נוהל הייצוא נקבעו שורה של הוראות בנוגע לקבלת אישור לייצוא סחורה מרצועת עזה. בין היתר, ובבסיס הדברים, נקבע כתנאי לייצוא ש"תיאום הייצוא יבוצע ע"י מתאם הסחורות הפלסטיני של הרש"פ מול מת"ק עזה בלבד. תיעודף הייצוא יבוצע ע"י מתאם הסחורות הפלסטיני, אשר יעביר את הרשימה המבוקשת לתיאום למדור תיאום כלכלי במת"ק עזה" [סעיף 4(ד)(1) לנוהל].

11. יוער בהקשר זה, כי דרישה זו, להעברת בקשה של הוועדה האזרחית הפלסטינית היא דרישת יסוד לעניין בקשות לתנועת אנשים מרצועת עזה ולבקשות להעברת סחורות מהרצועה כאחד. כאמור, בקשות אלו מטופלות על-ידי מת"ק עזה כאשר הן מועברות מהוועדה האזרחית הפלסטינית, שהיא הגוף האמון על הקשר עם התושב הפלסטיני ברצועת עזה; וכנציגת הרשות הפלסטינית ברצועה, היא מפעילה שיקול דעת עצמאי באשר לריכוז ולקביעת סדר העדיפויות בנוגע להעברת הבקשות של התושבים הפלסטינים לצד הישראלי. זאת, בהתאם לשיטת העבודה אשר הייתה נהוגה בעבר ואשר אושרה בפסיקתו של בית המשפט הנכבד (ראו והשוו: בג"ץ 10336/06 אבו חוצה נ' אלוף פיקוד הדרום (פורסם באר"ש, 27.12.06); בג"ץ 5429/07 רופאים לזכויות אדם נ' שר הביטחון (פורסם באר"ש, 28.6.07); בג"ץ 8705/17 פלוני נ' שר הביטחון (פורסם באר"ש, 20.11.17)).

12. עוד נקבע במסגרת נוהל הייצוא כי "הייצוא יהיה בהתאם ליכולת הספיקה של מעבר כרם שלום לייצוא, ובהתאם לנוהלי הביטחון הקיימים" [סעיף 4(ד)(2) לנוהל]. בהקשר זה יצוין כי מעבר סחורות מרצועת עזה דרך ישראל נעשה במעבר כרם שלום, המופעל כיום על-ידי רשות מעברים יבשתיים (רמ"ם) שבמשרד הביטחון. כן נקבע כי "הייצוא יתבצע ע"פ נהלי משרד החקלאות/משרד הכלכלה ורשות המכס והמיסים" [סעיף 4(ד)(5) לנוהל].

שיווק של תוצרת חקלאית מעזה לאזור

13. שיווק הסחורה מרצועת עזה דרך ישראל לאזור, כפוף לנהלי הביטחון הקיימים אך גם לשיקולים הנוגעים לחשש מפני זליגה למשק הישראלי, בין היתר, מטעמי דאגה לבריאות הציבור. שיווק כאמור מחויב לעמוד בתנאי הסף של שירותי ההגנה על הצומח בישראל, בהתאם להוראות של משרד החקלאות הישראלי.

14. השירותים להגנת הצומח ולביקורת במשרד החקלאות פועלים מכוח מספר דברי חקיקה ובראשם חוק הגנת הצומח, התשט"ז-1956. מטרת החוק היא למנוע נגעים והתפשטותם כדי להגן על הצומח בישראל.

15. בעבר, ועד עליית החמאס לשלטון ברצועת עזה, מדינת ישראל אפשרה להכניס לתחומה ירקות, פרחים, צמחים ופירות בכמויות גדולות וכן התאפשרה העברת תוצרת צמחית מרצועת עזה לאזור.

16. השינויים שחלו ברצועת עזה לאחר ההתנתקות, ובתוך כך העברת סחורות ללא פיקוח ממצרים לרצועת עזה, משפיעים על המצב הפיטוסניטרי (בריאות הצמח) בשטחי הרצועה. לפיכך, אם לא תהיה היערכות מתאימה, עלולה להיגרם השפעה הרסנית על החקלאות והצומח בישראל, לנוכח הסכנה שהעברת הסחורות דרך רצועת עזה תהווה נתיב לחדירת נגעי הסגר, שאינם קיימים כיום בשטחי ישראל או האזור, מיבשת אפריקה.

17. בהקשר זה יצוין, כי ממידע שהתקבל ביחידה המרכזית לאכיפה וחקירות במשרד החקלאות, משאיות רבות עם טובין שונים, ובהם תוצרת חקלאית לא מפוקחת, מגיעות ממצרים לרצועת עזה דרך מעבר רפית.

כך לדוגמא, ידוע למשרד החקלאות על העברה של פירות הדר קליפים מזן המכונה 'אבו סורה' מאזור שיית-זואייד בסיני, כאשר ישנו חשש מחדירת מחלת הגרינינג המועברת באמצעות חרק בשם "הפסילה" שמהווה וקטור להעברת המחלה, וקיים חשש ממשי שהחרקים קיימים במצרים. יצוין כי מחלת הגרינינג ידועה כמחלה החמורה והקטלנית ביותר בעולם בגידולי הדרים. עד עתה, לא אותרו אמצעים לעמידות כנגדה וניהולה בשטחים הנגועים הוא קשה עד בלתי אפשרי. קצב התפשטות המחלה מוגדר כגבוה, כך שהתקופה מהופעת התסמין הראשון עד לרמת נגיעות כמעט מלאה של העצים במטע היא של 3-13 שנים. הנזק הנגרם על-ידי מחלת הגרינינג הוא ניכר. העץ הנגוע נחלש ואיכות הפרי יורדת. ככל שחומרת המחלה עולה, התשואה מצטמצמת, בעיקר מהנשירה המוקדמת של הפירות מהענפים הנגועים. הפחתת התשואות נעה בין 30%-100%, בהתאם לעוצמת המחלה בחופת העץ. ככל שחומרת המחלה עולה, אחוז הפרי הנפגע עולה ויכול להגיע ליותר מ-40%. עד כה, כמעט 100 מיליון עצים הושפעו ונהרסו במדינות רבות בדרום מזרח אסיה, באינדונזיה, בפיליפינים, בהודו, בחצי האי ערב ובדרום אפריקה. בשנות ה-70 של המאה הקודמת, באזור דרום-מערב במדינת ערב הסעודית כמעט נעלמו כליל גידולי התפוז והמנדרינה. בברזיל, יותר מ-500,000 עצים נעקרו בשל מחלת הגרינינג מאז שנת 2004 וההערכה היא כי עוד 300-400 אלף עצים יעקרו באופן עצמאי על-ידי מגדלי הדרים. בשנת 1995 אותרה המחלה במדינת פלורידה שבארה"ב. באותה השנה גודל שטחי הגידול של הדרים עמד על 3,300,000 דונם. במשך השנים, המחלה התפשטה ובשנת 2013 מספר שטחי הגידול של הדרים עמד על 1,980,000 דונם. כלומר, הפחתה של 40% בשטחי הגידול. האומדן הכלכלי לנזקים שהמחלה גרמה בשנים 2006-2011 עומד על 1.7 מיליארד דולר בכל העולם.

בנוסף, ידוע למשרד החקלאות על העברה של תפוחי אדמה ממצרים לעזה, כאשר ישנו חשש ממחלת הריקבון החום, הנגרמת על-ידי החיידק *Ralstonia Solanacearum*, שידוע כי היא קיימת במצרים.

צילום מסמך שהוכן על-ידי השירותים להגנת הצומח במשרד החקלאות, ובו בחינה תקופתית של סיכונים פיטוסניטריים לתדירת נגעי הסגר בתוצרת חקלאית צמחית מעזה לישראל מצורף ומסומן מ/ש 3.

18. למען השלמות התמונה יצוין כי לאחר בחינת הנושא, ומטעמים מדיניים, הוחלט בשנת 2015 לאפשר העברה במכסות מוגבלות מרצועת עזה לישראל, של עגבניות, חצילים ולולבים בכמות מוגבלת - שלגביהם הסיכון הפיטוסניטרי מופחת. האישור ניתן על-ידי ממלא מקום מנכ"ל משרד החקלאות דאז והתייחס רק לאותה שנה, שחלה בה שנת שמיטה. אף בסיומה של שנת השמיטה, התאפשרה הכנסת תוצרת צמחית באותה מתכונת מוגבלת לישראל, בשים לב לשיקולים חקלאיים ולשיקולי מדיניות נוספים.

צילום מכתב המנכ"ל מיום 3.3.15 מצורף ומסומן מ/ש 4.

19. עוד אושרה העברת תוצרת חקלאית לאזור ללא מגבלת מכסות, בכפוף לשיקולים הנוגעים לבחינה פיטוסניטרית. באותה עת אושרה העברת תוצרת חקלאית מעזה לאזור מסוגים נוספים ובהם עגבניות, מלפפונים, פלפלים, חצילים, קישואים, דלועים, דלוריות, אבטיחים, מלונים, בטטות, בצלים, תותי שדה, כרובים, כרוביות, תמרים ושעועית, בכפוף לבדיקות פיטוסניטריות אשר נועדו לוודא כי התוצרת נקייה מנגעים.

צילום קובץ 'הנחיות עבודה למפקח הגה"צ להעברת תוצרת צמחית טרייה מרצועת עזה לאיו"ש' מצורף ומסומן מ/ש 5.

20. יצוין, כי אישור להכניס תוצרת חקלאית יכול להיות מושפע גם מהאיכות הפיטוסניטרית של התוצר שנבדק. לדוגמא, בעבר אושרה הכנסת תות שדה מרצועת עזה לאזור. לאחר פרק זמן, התוצרת שנבדקה הייתה ברמה נמוכה והתעורר חשד להמצאות זבוב פירות בתוך הפרי. הכנסת תות שדה הופסקה עד לקבלת הבהרות מהגנת הצומח המקומית ברצועה. בהמשך ולאחר שהתברר שלא קיימת סכנה והגנת הצומח המקומית התחייבה לדאוג לכך שהתות היוצא מעזה יהיה ברמה גבוהה, הותרה שוב העברת התות שדה מהרצועה לאזור.

21. בטרם סיומו של תת-פרק זה יצוין, לשלמות התמונה, כי תוצרת חקלאית מועברת מרצועת עזה, הן לצורך ייצוא לחו"ל הן לצורך שיווק באזור, בשיעור של אלפי טונות על גבי מאות משאיות מדי שנה. כך, בשנת 2017 שווקו 19,375 טון של סחורות חקלאיות מרצועת עזה לאזור וכן 4,593 טון סחורות חקלאיות יוצאו לחו"ל; בשנת 2018 עמדו המספרים על 24,165 טון ששווקו לאזור ו-1,739 טון אשר יוצאו לחו"ל.

ענייניו של העותר 1

22. כפי שעולה מן העתירה, ביום 3.7.18 פנו העותרים למתאם החקלאות הפלסטיני בבקשה לאשר שיווק של ענבים וגויאבות מרצועת עזה לאזור. לאחר בדיקה של מתאם החקלאות במת"ק עזה אל מול שירותי הגנת הצומח במשרד החקלאות, סורבה בקשתו של העותר (בשים לב לרשימת הפריטים המותרים להעברה מעזה לאזור, אשר לא כוללת ענבים וגויאבות, מהטעמים שיפורטו בהמשך).
23. העותרים טוענים כי הבקשה מיום 3.7.18 "נותרה ללא מענה" (סעיף 49 לעתירה), אולם בדיקה שנערכה על-ידי המשיבים העלתה כי מענה בנוגע לבקשה זו הועבר, כנהוג, וכחלק מיחסי העבודה השוטפים, לנציגים האמונים על כך בצד הפלסטיני. בהקשר זה יוזכר ויודגש, כי הרשויות הישראליות (ובהן מת"ק עזה) לא עומדות בקשר ישיר עם החקלאים הפלסטיניים לצורך תיאום שיווק וייצוא של תוצרתם החקלאית. כפי שהובהר לעיל (סעיף 3), הקשר בעניין זה (ובנושאים שונים ומגוונים אחרים, הנוגעים לתיאום עם רצועת עזה) מתבצע מול הוועדה האזרחית הפלסטינית.

עמדת המשיבים

24. עמדת המשיבים היא כי דין העתירה להידחות.
25. כמתואר לעיל, נקודת המוצא היא שלתושבי רצועת עזה, הנשלטת בידי ארגון הטרור חמאס, אין זכות קנויה להיכנס לישראל או להעביר אליה או דרך שטחה סחורות.
26. לצד זאת, וכמתואר לעיל גם כן, המדיניות הנוכחית מאפשרת העברה של תוצרת חקלאית מרצועת עזה דרך ישראל לצורך ייצוא לחו"ל ולצורך שיווק באזור (וכן לישראל עצמה כמתואר לעיל); ותוצרת חקלאית אכן מועברת כאמור. עם זאת, המדיניות הקיימת כוללת דרישות ותנאים שונים שיש לעמוד בהם, ובכלל זה דרישה להעברת בקשה בעניין מהצד הפלסטיני (קרי גורמי הוועדה האזרחית הפלסטינית); בידוק ביטחוני של הסחורה טרם הוצאתה מרצועת עזה; וכן דרישות בהיבטים פיטוסניטריים. כל האמור לעיל כפוף כמובן למדיניות ממשלת ישראל ולדרגים המדיניים והמקצועיים בממשלה.
27. העותר 1 מבקש לשווק זיתים, ענבים וגויאבות באזור ולייצא אותם לחו"ל.

באשר לייצוא של הסחורה לחו"ל, הרי שכפי שפורט לעיל, בהתאם לנוהל הייצוא - אין הגבלה על ייצוא כאמור מלבד דרישה לבדיקה ביטחונית, כל עוד אין פתיחה של המשלוח בארץ וצורת המשלוח והאריזה מבטיחים שלא תתאפשר זליגת מוצרים ובהתאמה חשש לזליגת נגעים. לכן, בהקשר זה אין כל צורך בהושטת סעד שיפוטי, ובאפשרות העותר לפעול לפי הנהלים המוכרים.

28. **באשר לשיווק של הסחורה באזור**, התוצרת החקלאית אותה מבקש העותר לשווק אינה כלולה ברשימת התוצרים המותרים כיום להעברה מעזה לשם שיווק באזור.
29. בהקשר זה יובהר, כי ככלל, תהליך האישור של יבוא תוצרת חקלאית מבוסס על תהליך הערכת סיכונים הבוחן את סוגי הנגעים הקיימים בארץ המקור, יכולתם של הנגעים להגיע עם התוצרת החקלאית ויכולת להתבסס בארץ וכן מידת הנזק העלול להיגרם מכך. מפקחי ההסגר של השירותים להגנת הצומח מפקחים על כל התוצרת הנכנסת לישראל מעזה לשם שיווקה בישראל ובאזור ונערכות בדיקות במעברים השונים.
30. כיום, התוצרת החקלאית המותרת לשיווק מרצועת עזה לאזור כוללת עגבניות, מלפפונים, פלפלים, חצילים, קישואים, בטטות, בצלים, תותי שדה, כרובים, כרוביות ותמרים. הרשימה המפורטת לעיל, גובשה על-ידי גורמי המקצוע בשנת 2015 ועודכנה עם הזמן בהתאם להערכות סיכונים מקצועיות. רשימה זו, שנקבעה על סמך הערכות פיטוסניטריות, מהווה רק את תנאי הסף המינימאלי לאישור הכנסת התוצרת, וכמופה, ככל העברת סחורות מרצועת עזה דרך ישראל, לשיקולי מדיניות ולהחלטות הדרג המדיני. יוער, להשלמת התמונה, כי התוצרת החקלאית המותרת לשיווק מרצועת עזה לישראל כוללת עגבניות, חצילים ולולבים בלבד, בכמויות מוגבלות.
31. כפי שעולה מן העתירה, העותר מבקש לשווק באזור ענבים, גויאבות וזיתים.
- ענבים** שמקורם ברצועת עזה אינם מאושרים לשיווק בישראל ואף לא באזור, בעקבות המידע הקיים אצל השירותים להגנת הצומח בישראל שהתקבל מהשירותים להגנת הצומח במצרים ולפיו קיימים ברצועת עזה נגעים הנמצאים ברשימת נגעי ההסגר של ישראל – הכנימה הקמחית הוורודה של ההיביסקוס *Maconellicoccus Hirsutus* וזבוב האפרסק *Bactrocera Zonata*. שני הנגעים עלולים לעבור עם הענבים - זבוב האפרסק הוא נגע סמוי, כלומר נגע שלא ניתן לגלותו בבדיקה ויזואלית בלבד, מאחר שהדרגות ההתפתחותיות במחזור החיים של הנגע שעלולות לעבור עם הפרי, הן ביצים וזחלים.
- בנוגע **לגויאבות**, מדובר בגידול הידוע כרגיש לזבובי פירות, שהם מזיקים רב-פונדקאים (מזיקים שעלולים לפגוע בתוצרת חקלאית מסוגים שונים)² וההשלכות הכלכליות לתדירתם לארץ היא גדולה ובעלת משמעות חקלאית גדולה הרבה מעבר לגידול זה בלבד. ידוע על הימצאותם במצרים של מזיקים רבים העלולים להגיע עם הגויאבה.
- צילום מסמך שהוכן על-ידי השירותים להגנת הצומח במשרד החקלאות, ובו בחינה תקופתית של סיכונים פיטוסניטריים הכרוכים בהכנסת גויאבות וענבים מרצועת מצורף ומסומן מש/6.

² https://www.moag.gov.il/shaham/ProfessionalInformation/Pages/parasaissetia_nigra_2014.aspx

בנוגע לזיתים (שלא נכללו, כפי שגם עולה מסעיף 49 לעתירה, בבקשה שהועברה מטעם הוועדה האזרחית הפלסטינית בעניינו של העותר), נעשית כעת בחינה והערכת סיכונים של אפשרות הכנסת הגידול לישראל או לאזור, בהיבטים מקצועיים-פיטוסניטריים. ברי כי ההחלטה בעניין זה מושפעת משיקולים נוספים, וכפופה גם לאישור הדרג המדיני. מכל מקום, בהקשר זה לוקה העתירה באי-מיצוי הליכים, ובאפשרות העותר להגיש בקשה באמצעות הוועדה האזרחית הפלסטינית, אשר תיבחן לגופה על-ידי כלל הגורמים הרלבנטיים.

32. בהתאם לאמור לעיל, המשיבים יטענו כי אין עילה להתערבות בית המשפט בהחלטת המשיבים שלא לאפשר לעותר לשווק את תוצרתו באזור. כפי שפורט לעיל, אין למדינת ישראל כל חובה שבדין לאפשר הכנסה של סחורות אליה או דרכה; ובאופן ספציפי – קיימת הצדקה מקצועית שלא לאפשר הכנסה לישראל של התוצרת החקלאית אותה ביקש העותר להעביר מרצועת עזה. בהקשר זה נבקש להפנות להלכה הפסוקה, באשר להיקף ההתערבות המצומצם של בית המשפט הנכבד בהחלטות המתקבלות על בסיס שיקולים מקצועיים של הגורמים המוסמכים (ראו והשוו בג"ץ 6269/12 הנהגת ההורים הארצית נ' שר החינוך (ניתן ביום 29.4.15); ע"מ 6375/13 פלוני נ' משרד החינוך ואח' (ניתן ביום 29.10.13); בג"ץ 6271/11 דלק חברת הדלק הישראלית בע"מ נ' שר האוצר (פורסם באר"ש, 26.11.12)); קל וחומר כאשר אין לעותר כל זכות קנויה להכניס סחורה דרך ישראל.

33. גם טענות העותרים במישור הכללי, שעניינן בדרישה לפרסום הנהלים וההנחיות הנוגעים לשיווק ולייצוא תוצרת חקלאית מרצועת עזה – אינן מקימות כל עילה להתערבות שיפוטית.

34. כפי שפורט לעיל, הוועדה האזרחית הפלסטינית היא הגוף האמון על הקשר עם התושב הפלסטיני ברצועת עזה וכנציגת הרשות הפלסטינית ברצועה, מפעילה שיקול דעת עצמאי באשר לריכוז ולקביעת סדרי העדיפויות בנוגע להעברת הבקשות של התושבים הפלסטינים לצד הישראלי. מטבע הדברים, יש בכך כדי להשפיע גם על החובה המוטלת על המשיבים לפרסם את הנהלים הנוגעים בעניין זה כאשר הכתובת המתאימה לדרישות העותרים צריכה להיות הוועדה האזרחית, שהיא בת שיחם בהקשר זה.

עוד יצוין, כי נוהל הייצוא לחו"ל מחודש יוני 2015 מפורסם באתר המתפ"ש; וכי נהלים המסדירים את השיווק בישראל ובאזור, הועברו לעותרת במסגרת הבקשה שהגישה לפי חוק תופש המידע, והנהלים העדכניים בעניין זה מצורפים כנספחים לתגובה זו (ראו מש/1 ו-מש/2).

35. לפני משורת הדין, ובלי לגרוע מן האמור לעיל, למשיבים אין התנגדות לפרסום הנהלים הנוגעים להעברה של תוצרת חקלאית מרצועת עזה לישראל, לאזור ולחו"ל ואלה צפויים להתפרסם באתר המרשתת של משרד החקלאות במהלך החודשים הקרובים.

36. בהתאם לאמור לעיל, המשיבים יטענו כי דין העתירה להידחות מהטעם שאין מקום להתערבות בית המשפט הנכבד ומהטעם שהסעדים שהתבקשו בעתירה התייתרו.

37. העובדות המפורטות בכל הנוגע למנהלת התיאום והקישור לרצועת עזה, נתמכות בתצהירו של רמ"ד כלכלה במת"ק עזה.

האמור בתגובה זו מטעם משרד החקלאות נתמך בתצהירו של ד"ר אריק שמאי, מנהל אגף ההסגר בשירותים להגנת הצומח במשרד החקלאות לעניין ההיבטים הפיטוסניטריים, וכן בתצהירו של מר צביקה כהן, סמנכ"ל בכיר (השקעות ומימון) במשרד החקלאות.

היום, י"ג בניסן תשע"ט

18 באפריל 2019

א/י ג' רוזמן, ע"ד
יונתן ברמן, ע"ד

סגן בכיר במחלקת הבג"צים

בפרקליטות המדינה

א/י ג' רוזמן, ע"ד
שי כהן, ע"ד

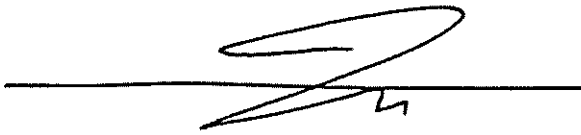
עוזר במחלקת הבג"צים

בפרקליטות המדינה

תצהיר

אני הדי"מ עונן אל, ת"ג (2019), לאחר שהוזהרתי שעליו להצהיר את האמת וכי אם לא אעשה כן אהיה צמיי לנהגים הקבועים בחוק, מצהיר בזאת כלהלן:

1. אני מסר גיא שלמה סג' אר
2. הצהירי זה נידן לתמיכה בעובדות המפורטות בתנובה מטעם המשיבים 1-3 בבג"ץ 8346/18 עאהד מוחמד נאיף אשא נ' מהאם כפולח הממשלה בשטחים, בכל הנוגע למנהלת התיאום והקישור לרצועת עזה.
3. קראתי את התגובה האמורה. העובדות המפורטות בה והנוגעות למנהלת התיאום והקישור לרצועת עזה ידועות לי מהדסק המקדי והיין אמת למוטב ידיעתי.
4. אני מצהיר כי זה שמי, זו התימתי ותוכן תצהירי אמת.

אישור

אני הדי"מ אביטל חייטוביץ, ע"ד, מאשר בזאת כי ביום 17.4.19 הופיעה בפני א. א. א. א. א. המוכר לי אישית, ולאחר שהוזהרתי כי עליו לומר את האמת וכי אם לא יעשה כן יהיה צמיי לעונשים הקבועים בחוק, חתם בפני על הצהירו זה.

אביטל חייטוביץ עו"ד
מ"ר 79929

תצהיר

אני הח"מ, צביקה כהן, ת"ז 022479463, לאחר שהוזהרתי שעלי להצהיר את האמת וכי אם לא אעשה כן אהיה צפוי לעונשים הקבועים בחוק, מצהיר בזאת כלהלן:

1. אני מכהן כסמנכ"ל בכיר למימון והשקעות במשרד החקלאות ופיתוח הכפר.
2. תצהירי זה ניתן לתמיכה בעובדות המפורטות בתגובה מטעם המשיבים 1-3 בבג"ץ 8346/18 עאהד מוחמד נאיף אעא נ' מתאם פעולות הממשלה בשטחים, בכל הנוגע למשרד החקלאות.
3. קראתי את התגובה האמורה. העובדות המפורטות בתגובה זו והנוגעות למשרד החקלאות, למעט עובדות הנוגעות לסוגיות מקצועיות פיטורניטריות, ידועות לי מתוקף תפקידי והינן אמת למיטב ידיעתי.
4. אני מצהיר כי זה שמי, זו חתימתי ותוכן תצהירי אמת.

כחן / כהן
צביקה כהן

אישור

אני הח"מ, הילית צורן גולדשטיין, עו"ד, מאשר בזאת כי ביום 16.4.19 הופיע בפני מר צביקה כהן, המוכר לי אישית, ולאחר שהוזהרתי כי עליו לומר את האמת וכי אם לא יעשה כן יהיה צפוי לעונשים הקבועים בחוק, חתם בפני על תצהירו זה.

הילית צורן
גולדשטיין עו"ד
72822

תצהיר

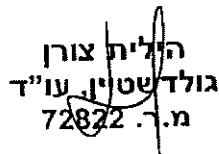
אני הח"מ, די"ר אריק שמאי, ת"ז 032445280, לאחר שהוזהרתי שעלי להצהיר את האמת וכי אם לא אעשה כן אהיה צפוי לעונשים הקבועים בחוק, מצהיר בזאת כלהלן:

1. אני מכהן כמנהל אגף הסגר צמחים בשירותים להגנת הצומח ולביקורת במשרד החקלאות ופיתוח הכפר.
2. תצהירי זה ניתן לתמיכה בעובדות המפורטות בתגובה מטעם המשיבים 1-3 בבג"ץ 8346/18 עא"ד מוחמד נאיף אעא נ' מתאם פעולות הממשלה בשטחים, בכל הנוגע למשרד החקלאות.
3. קראתי את התגובה האמורה. העובדות המפורטות בתגובה זו הנוגעות לסוגיות מקצועיות פיטוסניטריות, ידועות לי מתוקף תפקידי והינן אמת למיטב ידיעתי.
4. אני מצהיר כי זה שמי, זו חתימתי ותוכן תצהירי אמת.

די"ר אריק שמאי

אישור

אני הח"מ, הילית צורן גולדשטיין, עו"ד, מאשר בזאת כי ביום 16.4.19 הופיע בפני די"ר אריק שמאי, המוכר לי אישית, ולאחר שהוזהרתי כי עליו לומר את האמת וכי אם לא יעשה כן יהיה צפוי לעונשים הקבועים בחוק, חתם בפני על תצהירו זה.

הילית צורן
גולדשטיין עו"ד
מ.ר. 72872

תוכן עניינים נספחים

שם הנספח	נספח
צילום נוהל העברת סחורה מרצועת עזה לישראל	מ/ש 1
צילום נוהל העברת סחורה מרצועת עזה לאזור	מ/ש 2
צילום מסמך שהוכן על-ידי השירותים להגנת הצומח במשרד החקלאות, ובו בחינה תקופתית של סיכונים פיטוסניטריים לחדירת נגעי הסגר בתוצרת חקלאית צמחית מעזה לישראל	מ/ש 3
צילום מכתב המנכ"ל מיום 3.3.15	מ/ש 4
צילום קובץ 'הנחיות עבודה למפקח הגה"צ להעברת תוצרת צמחית טרייה מרצועת עזה לאיו"ש'	מ/ש 5
צילום מסמך שהוכן על-ידי השירותים להגנת הצומח במשרד החקלאות, ובו בחינה תקופתית של סיכונים פיטוסניטריים הכרוכים בהכנסת גויאבות וענבים מרצועת עזה	מ/ש 6

מש/1

צילום נוהל העברת סחורה
מרצועת עזה לישראל

16.4.19

נוהל העברת תוצרת צמחית טרייה מרצועת עזה לישראל

הקדמה

אגף ההסגר של השירותים להגנת הצומח ולביקורת במשרד החקלאות (להלן: "אגף ההסגר") אמון על רישוי ובדיקה של צמחים, מוצרי צמחים ואמצעי לוואי, ובכלל זה תוצרת טרייה, המיועדים לכניסה לישראל. כמו כן, נעשה פיקוח מקצועי על הכנסת מוצרים אלה לישראל.

מטרות נוהל זה הן:

- א. לפרט את סוגי התוצרת המאושרים להכנסה לישראל מרצועת עזה.
- ב. לקבוע את הדרישות הפיטוסניטריות בהן צריכה לעמוד התוצרת המיועדת לכניסה לישראל מרצועת עזה.
- ג. לתאר את תהליך בדיקת התוצרת במעבר הגבול עם עזה.

1. תוצרת צמחית טרייה המאושרת להכנסה מעזה לישראל

- א. המוצרים המאושרים להכנסה לישראל הם חצילים ועגבניות בלבד.
- ב. המכסה השנתית המאושרת להכנסה לישראל הינה 400 טון עגבנייה ו- 50 טון חצילים.
- ג. תהליך האישור של הכנסת מוצרים אלה התבסס על תהליך הערכת סיכונים לחדירת נגעים חדשים. ממצאים או תסמינים פיטוסניטריים שיתגלו במוצרים אלה יובילו לבחינה מחודשת של האישור.

2. הנחיות כלליות לתנאי המשלוח של תוצרת המיועדת לישראל

- א. אופן מיון התוצרת המיועדת לישראל
 - (1) יש למיין את התוצרת בצורה אחידה.
 - (2) יש למיין ולארוז את התוצרת בבית אריזה ועל גבי שולחנות. אין למיין ולארוז תוצרת בשדה או על האדמה.
 - (3) על התוצרת להיות נקייה משאריות אדמה וחול.
- ב. צורת האריזה של תוצרת המיועדת לישראל
 - (1) אין להכניס באותה אריזה סוגים שונים של תוצרת.

1) התוצרת תיארז באריזות חדשות, נקיות מחול, שאריות צמחים ואדמה.

2) המשטחים יהיו חדשים נקיים מחול, אדמה ושאריות צמחים.

3) על גבי כל קרטון יירשם, בשפה האנגלית, שם המגדל.

ג. בדיקת המשלוח ע"י מפקחי הגנת הצומח של עזה.

1) לפני יציאת המשלוח מהרצועה, נדרשת בדיקה פיטוסניטרית של מפקח הסגר פלסטיני לניקיון ממזיקים וגורמי מחלות.

2) על סמך בדיקה זאת, כל משלוח ילווה בתעודת בריאות רשמית של הגנת הצומח בעזה המכילה הצהרה כללית כי המשלוח נבדק ונמצא חופשי מנגעים.

3) הצהרה תינתן בשפה האנגלית בנוסח הבא: "The consignment was visually inspected prior to export and found free from pests and diseases".

4) יש לציין בתעודת הבריאות את שם המגדל, סוג התוצרת שנבדקה והכמות (מספר קרטונים) של כל תוצרת בשפה האנגלית.

5) מפקח הסגר לא יתיר את כניסתו לישראל של משלוח המגיע למסוף ללא תעודת בריאות.

3. בדיקת המשלוח ע"י מפקחי הגנת הצומח של ישראל

א. לפני שחרור המשלוח נדרשת בדיקה פיטוסניטרית של התוצרת.

ב. הבדיקה תתבצע על ידי מפקח הסגר מוסמך מטעם אגף ההסגר.

ג. הבדיקה תתבצע לפי סוג התוצרת ומספר המגדל או שם המגדל בהתאם לאמות מידה מקצועיות פיטוסניטריות. הבדיקות והממצאים יתועדו בטופס בדיקה.

ד. בסיום הבדיקה, המפקח שבדק את התוצרת יחתום בגב תעודת המשלוח. משלוחים שעל גבי הניירת שלהם לא תוטבע חותמת - לא ישוחררו.

ה. במידה שבבדיקת המשלוח יתגלו ממצאים או תסמינים פיטוסניטריים, המשלוח ייפסל ויוחזר לעזה.

ו. במידה שבבדיקת המשלוח יתגלו אי התאמות להנחיות הכלליות לתנאי המשלוח של תוצרת המיועדת לישראל (סעיף 2), המשלוח ייפסל ויוחזר לעזה.

ז. בעת פסילת משלוח, המפקח יוציא תעודת פסילה ויסמן את המשטחים במדבקה המורה על פסילת המשלוח.

ח. המפקח רשאי להעביר ממצאים לבדיקות מעבדה ואבחון בהתאם לשיקול דעתו ועל חשבון היבואן.

מש/2

צילום נוהל העברת סחורה
מרצועת עזה לאזור

14.4.19

נוהל העברת תוצרת צמחית טרייה מרצועת עזה לאיו"ש

הקדמה

אגף ההסגר של השירותים להגנת הצומח ולביקורת במשרד החקלאות (להלן: "אגף ההסגר") אמון על רישוי ובדיקה של צמחים, מוצרי צמחים ואמצעי לוואי, ובכלל זה תוצרת טרייה, המיועדים לכניסה לישראל. כמו כן, נעשה פיקוח מקצועי על הכנסת מוצרים אלה לשטחי אזור יהודה ושומרון (להלן: "איו"ש"). מטרת ניהול זה הן:

- א. להנחות כיצד ניתן לאשר העברת מוצרים צמחיים מרצועת עזה לאיו"ש בהיבט הפיטוסניטרי.
- ב. לקבוע את הדרישות הפיטוסניטריות בהן צריכה לעמוד התוצרת המיועדת לכניסה לאיו"ש מרצועת עזה.
- ג. לתאר את תהליך בדיקת התוצרת במעבר הגבול עם עזה.
- ד. לפרט את סוגי התוצרת המאושרים להכנסה לאיו"ש מרצועת עזה.

1. תהליך לאישור תוצרת צמחית טרייה בהיבט הפיטוסניטרי

- א. ניתן להגיש בקשה להכנסת תוצרת שאינה מאושרת כיום בנוהל זה.
- ב. בקשות להכנסת תוצרת צמחית חדשה שאינה מאושרת כיום, יש להגיש בכתב ולהפנות דרך גורמי הקישור של משרד החקלאות. במכתב הבקשה יש לציין את שם התוצרת המבוקשת. כמו כן, הבקשה תכלול מידע על היקף הגידול בעזה ורשימת הנגעים הקיימים בגידול זה בעזה.
- ג. אגף ההסגר יבחן את הבקשה בהיבט הפיטוסניטרי.
- ד. תהליך האישור של הכנסת תוצרת חקלאית מבוסס על תהליך הערכת סיכונים לחדירת נגעים חדשים.
- ה. אגף ההסגר יבחן את רשימת התוצרת המאושרת להכנסה מעזה לאיו"ש מעת לעת ויעדכן אותה במידת הצורך.
- ו. ממצאים או תסמינים פיטוסניטריים שיתגלו במוצרים שאושרו להכנסה מעזה לאיו"ש יובילו לבחינה מחודשת של הרשימה ולעדכונה בהתאם.
- ז. מוצרים ברשימה המופיעה בסעיף 4 להלן המסומנים בכוכבית, נמצאים בתהליך של בחינה מחודשת לאור ממצאים שעלו בסקירת הספרות האחרונה בעת פרסום ניהול זה.

2. הנחיות כלליות לתנאי המשלוח של תוצרת המיועדת לאיו"ש

א. אופן מיון התוצרת המיועדת לאיו"ש

- 1) יש למיין את התוצרת בצורה אחידה.
- 2) יש למיין ולארוז את התוצרת בבית אריזה ועל גבי שולחנות. אין למיין ולארוז תוצרת בשדה או על האדמה.
- 3) על התוצרת להיות נקיה משאריות אדמה וחול.

ב. צורת האריזה של תוצרת המיועדת לאיו"ש

- 1) אין להכניס באותה אריזה סוגים שונים של תוצרת.
- 1) התוצרת תיארז באריזות חדשות, נקיות מחול, שאריות צמחים ואדמה.
- 2) המשטחים יהיו חדשים נקיים מחול, אדמה ושאריות צמחים.
- 3) על גבי כל קרטון יירשם, בשפה האנגלית, שם המגדל.

ג. בדיקת המשלוח ע"י מפקחי הגנת הצומח של עזה.

- 1) לפני יציאת המשלוח מהרצועה, נדרשת בדיקה פיטוסניטרית של מפקח הסגר פלסטיני לניקיון ממזיקים וגורמי מחלות.
- 2) על סמך בדיקה זאת, תינתן הצהרה כללית כי המשלוח נבדק ונמצא חופשי מנגעים.
- 3) הצהרה תינתן בכתב בשפה האנגלית בנוסח הבא: "The consignment was visually inspected prior to export and found free from pests and diseases".
- 4) באישור זה יש לציין את שם המגדל, סוג התוצרת שנבדקה והכמות (מספר קרטונים) של כל תוצרת בשפה האנגלית.
- 5) מפקח הסגר לא יתיר את כניסתו לישראל של משלוח המגיע למסוף ללא אישור זה.

3. בדיקת המשלוח ע"י מפקחי הגנת הצומח של ישראל

- א. לפני שחרור המשלוח נדרשת בדיקה פיטוסניטרית של התוצרת.
- ב. הבדיקה תתבצע על ידי מפקח הסגר מוסמך מטעם אגף ההסגר.
- ג. הבדיקה תתבצע לפי סוג התוצרת ומספר המגדל או שם המגדל בהתאם לאמות מידה מקצועיות פיטוסניטריות. הבדיקות והממצאים יתועדו בטופס בדיקה.
- ד. בסיום הבדיקה, המפקח שבדק את התוצרת יחתום בגב תעודת המשלוח. משלוחים שעל גבי הניירת שלהם לא תוטבע חותמת - לא ישוחררו.
- ה. במידה שבבדיקת המשלוח יתגלו ממצאים או תסמינים פיטוסניטריים, המשלוח ייפסל ויוחזר לעזה.

- ו. במידה שבבדיקת המשלוח יתגלו אי התאמות להנחיות הכלליות לתנאי המשלוח של תוצרת המיועדת לישראל (סעיף 2), המשלוח ייפסל ויוחזר לעזה.
- ז. בעת פסילת משלוח, המפקח יוציא תעודת פסילה ויסמן את המשטחים במדבקה המורה על פסילת המשלוח.
- ח. המפקח רשאי להעביר ממצאים לבדיקות מעבדה ואבחון בהתאם לשיקול דעתו ועל חשבון היבואן.

4. רשימת תוצרת צמחית טרייה המותרת להכנסה מרצועת עזה לאיו"ש.

- 1) עגבנייה
- 2) פלפל
- 3) חציל
- 4) תות שדה
- 5) כרוב
- 6) כרובית
- 7) תמרים
- 8) מלפפון *
- 9) קישוא *
- 10) בצל *
- 11) בטטה *

מש/3

צילום מסמך שהוכן על-ידי
השירותים להגנת הצומח
במשרד החקלאות, ובו בחינה
תקופתית של סיכונים
פיטוסניטריים לחדירת נגעי
הסגר בתוצרת חקלאית צמחית
מעזה לישראל

בחינה תקופתית של סיכונים פיטוסניטריים לחדירת נגעי הסגר בתוצרת חקלאית צמחית המיובאת מעזה לישראל

נכתב ונערך ע"י תמי לוי, מנהלת תחום הערכת סיכונים וד"ר אריק שמאי מנהל אגף ההסגר,
פבר' 2109.

1. רקע

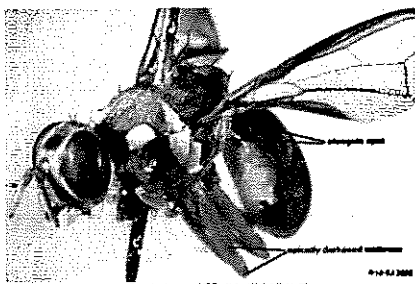
עליית חמאס לשלטון בעזה, בשנת 2006, שינתה את כללי המשחק שנקבעו בהתאם לסעיף בנושא חקלאות, המופיע בהסכם הישראלי-פלסטיני המכונה "הסכם פאריז". הנחת העבודה של השירותים להגנת הצומח ולביקורת "שמעטפת הגנת הצומח תשמר, כפי שהיא קיימת היום, אחידה ומחייבת את ישראל והרשות הפלסטינית בכל הקשור ביבוא צמחים ומוצרי צמחים" לא הייתה תקפה יותר. ידוע לנו שמצב זה לא מתקיים בפועל ויש מעבר סחורות חקלאיות ממצריים לעזה ללא אישור או פיקוח של השירותים להגנת הצומח.

במצרים, השוכנת ביבשת אפריקה, מדווחים נגעים רבים שאינם מדווחים בישראל ובעלי פוטנציאל לגרום לנזק חקלאי גדול. חלק מהנגעים המובאים בסקירה זו טרם דווחו במצרים אולם נמצאים במגמת התפשטות באפריקה. נכון להיום, הנחת העבודה של אגף ההסגר של השירותים להגנת הצומח ולביקורת היא, שנגעים הקיימים במצרים עלולים להימצא גם ברצועת עזה.

אנחנו מבצעים בדיקה מחודשת של מוצרים מסוימים שאושרו להכנסה ליו"ש והם ברמת סיכון גבוהה מבחינה פיטוסניטרית. הבדיקה מתבצעת מול דיווחים של תפוצת נגעים באזור, הקיימים בגידולים אלה ועלולים לעבור עם התוצרת החקלאית. ככל הנראה, נפעל לאסור הכנסת מוצרים אלה.

2. רשימות נגעי הסגר פוטנציאליים, העלולים לחדור לישראל עם תוצרת חקלאית צמחית מעזה

א. זבובי פירות המדווחים במצרים

Dacus frontalis

הזבוב מדווח במצרים ומהווה סכנה בייבוא דלועיים. הזבוב איננו קיים בארץ. מוגדר כנגע הסגר. במידה ומין זה יחדור לארץ, סיכויי ההתבססות שלו טובים מאוד. האקלים נוח ויש שפע פונדקאים לכל אורך השנה.

מין זה דומה מאוד למין *Dacus ciliatus*, הקיים

בארץ. שני המינים מתפתחים אך ורק בצמחים ממשפחת הדלועיים אך בעת מנוחה יכולים להימצא על צמחים מגוונים הנמצאים בסביבתם.

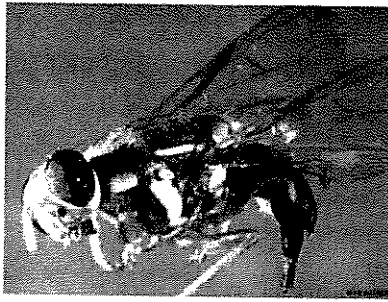
D. *ciliatus* מידע ביולוגי נרחב לגבי *Dacus frontalis* אך אם מניחים שהתנהגותו דומה לזו של *D. ciliatus* משמע הטלת הביצים נעשית גם בפירות בשלים ויהיה קשה מאוד לאתר פירות נגועים של דלועיים (הטלה מאוחרת לא תגרום לעיוות הפרי). בשונה מ *D. ciliatus* שלא ידוע לגביו על פרומון משיכה, *D. frontalis* נמשך ל Q lure. יש מספר מלכודות של Q lure בערבה ובנגב המערבי ועד עתה טרם נלכדו פרטים של המין הנ"ל.

מין זה מצוי במדינות רבות באפריקה כולל מצרים ומהווה מזיק משמעותי בגידולי דלועיים. מפת תפוצה של הזבוב:

<https://www.cabi.org/dmpps/FullTextPDF/2018/20183397256.pdf>

ע"פ רשימות הנגעים בתקנות הגה"צ של מצרים, זבוב זה לא מופיע ברשימת נגעי ההסגר של מצרים ולא נמצא תחת רגולציה.

Bactrocera zonata

הזבוב מדווח במצרים ומהווה סכנה בגידולים חקלאיים רבים. תפוצת הזבוב במצרים נרחבת.

בשנת 1998 דווח כמזיק קשה על פירות רבים בעיקר גויבה באזור אלכסנדריה. בהמשך התפשט המזיק לכלל האזורים במצרים. בשנת 2004 התחיל להיות מדווח כמזיק על ירקות כגון דלועיים, עגבנייה וחציל.

הזבוב נחשב כנגע הסגר בארץ ונוכחותו מוגבלת לאזור האורבני של תל-אביב. מלכודות פרוסות בכל הארץ לניטור המזיק. הגעת הזבוב בתוצרת מיובאת עשויה להפר את המצב הקיים ולגרום להתפשטות המזיק לאזורים בהם איננו נמצא. ע"פ רשימות הנגעים בתקנות הגה"צ של מצרים, זבוב זה מופיע ברשימת נגעים שקיימים במצרים והגעתם אסורה.

ב. זבובי פירות שמדווחים ביבשת אפריקה ונמצאים במגמת התפשטות

Zeugodacus cucurbitae

הזבוב תוקף בעיקר דלועיים.

פלש תחילה למזרח אפריקה והתפשט גם למערב אפריקה. ע"פ EPPO global database הדיווח שהיה בעבר ממצרים הינו שגוי והזבוב מוגדר כלא נמצא במצרים. מדווח בסודן שגובלת עם מצרים בדרום. מפת תפוצה:

<https://gd.eppo.int/taxon/DACUCU/distribution>

הזבוב איננו קיים בארץ. ומוגדר כנגע הסגר.

הזכרים נמשכים ל Q lure. יש מספר מלכודות של Q lure בערבה ובנגב המערבי ועד עתה טרם נלכדו פרטים של המין הנ"ל.

במידה ומין זה יחדור לארץ, סיכויי ההתבססות שלו טובים מאוד. האקלים נוח ויש שפע פונדקאים לכל אורך השנה.

ע"פ רשימות הנגעים בתקנות הגה"צ של מצרים, זבוב זה לא מופיע ברשימת נגעי ההסגר של מצרים ולא נמצא תחת רגולציה.

Bactrocera latifrons

הזבוב מדווח בקניה וטנזניה.

מפת תפוצה: <https://gd.eppo.int/taxon/DACULA/distribution>

הזבוב איננו קיים בארץ. נמצא תחת מערך הניטור. מוגדר כנגע הסגר.

הזבוב הינו מזיק קשה בצמחים ממשפחת הדלועיים והסולניים.

ע"פ רשימות הנגעים בתקנות הגה"צ של מצרים, זבוב זה לא מופיע ברשימת נגעי ההסגר של מצרים ולא נמצא תחת רגולציה.

Bactrocera dorsalis

הזבוב מדווח ביבשת אפריקה ונמצא במגמת התפשטות.

מפת תפוצה:

<https://gd.eppo.int/taxon/DACUDO/distribution>

מדווח כמזיק קשה על פירות רבים ביניהם הדורים, מנגו

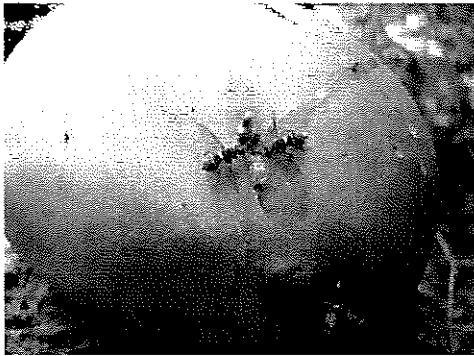
ועוד.

במידה ומין זה יחדור לארץ, סיכויי ההתבססות שלו

טובים מאוד. האקלים נוח ויש שפע פונדקאים לכל אורך

השנה.

ע"פ רשימות הנגעים בתקנות הגה"צ של מצרים, זבוב זה מופיע ברשימת נגעי ההסגר של מצרים.

ג. עשים שמדווחים ביבשת אפריקה ונמצאים במגמת התפשטות

Leucinodes orbonalis- Eggplant Fruit and Shoot Borer

העש ידוע כתוקף חציל וחודר לפרי. עשוי לתקוף גם סולניים נוספים. המזיק מדווח באסיה

ובאפריקה. איננו מדווח באירופה (נמצא ברשימת EPPO A1). במדינות בהן הוא מדווח

גורם לנזקים גדולים ביבול, הפסד של 65%.

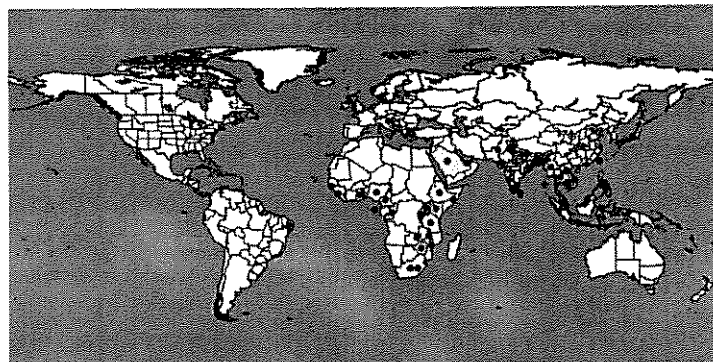
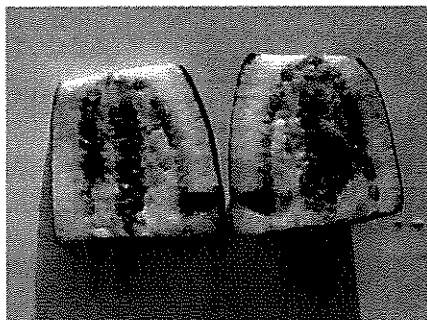
העש איננו קיים בארץ. מוגדר כנגע הסגר.

ע"פ רשימות הנגעים בתקנות הגה"צ של מצרים, העש לא

מופיע ברשימת נגעי ההסגר של מצרים ולא נמצא תחת

רגולציה.

העש מדווח במדינות רבות באפריקה

Spodoptera frugiperda

העש נמצא כיום באופן מפוּשט בחלקים שונים של אפריקה . גורם כיום לנזקים עצומים ומהווה איום רציני על גידול התירס באפריקה. מגוון הפונדקאים שלו כולל גידולים חקלאיים חשובים רבים (בעל טווח פונדקאים רחב ביותר: כ-100 מיני צמחים מתועדים בקרוב ל-30 משפחות).

העש איננו קיים בארץ. מוגדר כנגע הסגר.

מפת תפוצה: <https://www.cabi.org/dmpps/FullTextPDF/2017/20173373946.pdf>

העש הינו מזיק חשוב בפונדקאים רבים ומגוונים ובצורות מוצר שונות, החל מפירות, צמחי עציץ ועד לפרחים וענפים קטופים. העש עלול להגיע כשהוא בשלב הביצה, הזחל, הגולם או הבוגר או כל שילוב של הללו.

ע"פ רשימות הנגעים בתקנות הגה"צ של מצרים, העש מופיע ברשימת נגעי ההסגר של מצרים.

Spodoptera exempta

העש גורם נזק חמור לנוף הצמח, פוגע בעיקר באזורי הצימוח ע"י אכילה. מזיק בעל טווח פונדקאים רחב כולל דגניים שונים. בעל מקדם ריבוי גבוה, יכול להגיע עד ל-13 דורות בשנה בתנאים טובים. בעל קצב התפשטות גבוה מאוד, יכול לעבור מאות ק"מ בעזרת הרוח (200-700Km). נפוץ בעיקר באפריקה ובדרום מזרח אסיה כאשר מצריים מהווה את גבול התפוצה הצפוני שלו באזורנו.

העש איננו קיים בארץ. מוגדר כנגע הסגר.

מפת תפוצה: <https://qd.eppo.int/taxon/LAPHEX/distribution>

ע"פ רשימות הנגעים בתקנות הגה"צ של מצרים, העש מופיע ברשימת נגעי ההסגר שלא קיימים במצרים וזאת למרות דיווחים על נוכחות המזיק במצרים.

ד. חרקים המשמשים כווקטורים שמדווחים ביבשת אפריקה ונמצאים במגמת התפשטות

Trioza erythrae, *Diaphorina citri*

פסילות אלה מדווחות כווקטור למחלת הגרינינג, שהיא המחלה הקשה ביותר בגידול הדרים.

אינן קיימות בארץ. מוגדרות כנגעי הסגר.

Diaphorina citri – מדווחת בקניה וטנזניה

<https://qd.eppo.int/taxon/DIAACI/distribution>

Trioza erythrae - נפוצה בחלקים רבים באפריקה כגון סודן הגובלת בגבול הדרומי עם מצרים.

<https://qd.eppo.int/taxon/TRIZER/distribution>

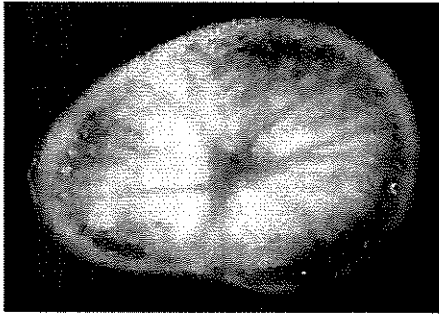
ע"פ רשימות הנגעים בתקנות הגה"צ של מצרים, הפסילות לא מופיעות ברשימת נגעי ההסגר של מצרים ולא נמצאות תחת רגולציה.

ה. מחלות הנגרמות ע"י בקטריות המדווחות במצרים ואינן קיימות בארץ

Ralstonia solanacearum

הבקטריה מדווחת בתפוחי אדמה במצרים. איננה קיימת בארץ ונמצאת ברשימת נגעי ההסגר של ישראל.

Ralstonia solanacearum (EPPO A2 quarantine pest) race 2 biovar III occurs in potato fields in El-Minia Governorate, Egypt. Review of Plant Pathology, 79(11), p 1125 (8083).

הבקטריה ידועה כתוקפת צמחים וגורמת לנזקים קשים בגידולים ממשפ' הסולניים כגון תפוחי אדמה, עגבניות, טבק וקיים גזע נוסף התוקף בננה. לבקטריה יכולת הישרדות בקרקע עד מס' שנים. הפקעות מהוות אמצעי להעברת הבקטריה כאשר המצאות הבקטריה היא פנימית בתוך הפקעת. כמו כן, עשויה הבקטריה לעבור עם הקרקע ועם המים. ע"פ רשימות הנגעים בתקנות הגה"צ של מצרים, הבקטריה מופיעה ברשימת נגעי ההסגר שלא קיימים במצרים אם כי אנו יודעים בוודאות על קיומה. ייתכן והסיבה היא להימנע מהגעת גזעים ותבדידים שאינם קיימים.

ו. מחלות הנגרמות ע"י פטריות המדווחות במצרים ואינן קיימות בארץ

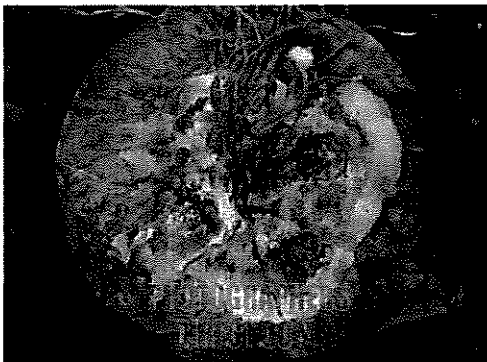
Phomopsis vexans

פטריית הסגר. לא קיימת בארץ. הפטרייה תוקפת חציל בלבד ופוגעת בגבעול, עלים, פרי וזרעים. גורמת לריקבון רך בפרי ע"פ המאמר (קישור מצורף) מדווחת הפטרייה במצרים.

<http://www.cabi.org/isc/FullTextPDF/2014/20143202240.pdf>

ע"פ רשימות הנגעים בתקנות הגה"צ של מצרים, הפטרייה לא מופיעה ברשימת נגעי ההסגר של מצרים ולא נמצאת תחת רגולציה.

Sclerotium cepivorum

פטריית הסגר. לא נמצאת בארץ פטרייה זו גורמת למחלה הקשה ביותר לגידול בצל בעולם והיא מחלת הריקבון הלבן. מחלה זו משמידה את הגידול בשדה ואת הבצלים בשדה ובאחסון. היא תוקפת בצל ושום ועלולה להביא לנזקים קשים.

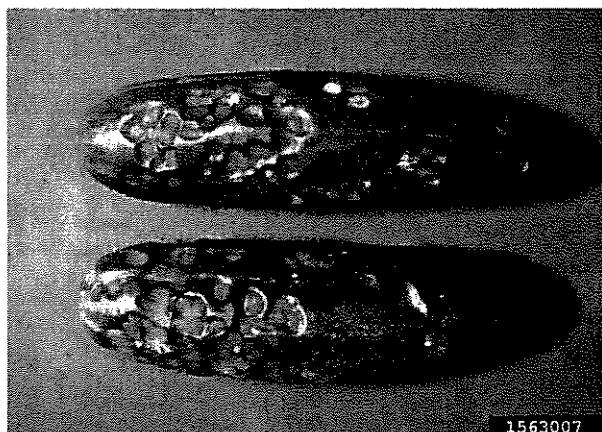
המחלה נפוצה במצרים, הולנד, אנגליה, ברזיל, ארגנטינה, ארה"ב, מכסיקו ועוד. ומדינת ישראל היא אחת המדינות הבודדות בעולם שמחלה זו אינה מצויה בה מפת תפוצה:

<https://gd.eppo.int/taxon/SCLOCE/distribution>

ע"פ רשימות הנגעים בתקנות הגה"צ של מצרים, הפטרייה לא מופיעה ברשימת נגעי ההסגר של מצרים ולא נמצאת תחת רגולציה.

Colletotrichum orbiculare

הפטרייה גורמת למחלת אנתרקנוז. פטריית הסגר. לא נמצאת בארץ.

הפטרייה תוקפת מלפפון, מלון ואבטיח. הפגיעה היא בגבעול, בעלים ובפרי. בדרך-כלל הצמיחה פוסקת ומקבלים הצהבה וריקבון של פירות צעירים, או מקבלים כתמים מבריקים עם הפרשה, שבהמשך משפיעים להתפתחות פירות מעוותים. הפטרייה מדווחת כקיימת במצרים.

ע"פ רשימות הנגעים בתקנות הגה"צ של מצרים, הפטרייה לא מופיעה ברשימת נגעי ההסגר של מצרים ולא נמצאת תחת רגולציה.

ז. נגעים שמוגדרים על פי תקנות ההסגר של מצרים כקיימים במצרים ומוגדרים אצלנו כנגעי הסגר (כולל התייחסות לפונדקאים העיקריים)

Nipaecoccus nipae

Host: Citrus, Mango, Grape, Potato, Avocado, Olive.....

Pseudococcus comstocki

Host: Lemon, Fig, Apple, Pomegranate, Stone fruit

Bryobia rubrioculus

Host: Apple, Cherry, Plum.....

Radopholus similis

Host: Citrus, Carrot, Avocado, Pepper, Tomato...

Apple mosaic virus Ilavirus

Host: Strawberry, Apple, Cherry, Apricot, Plum ...

Arabis Mosaic Virus

Host: Celery, Asparagus, Cucumber, Carrot, Lettuce, Cherry.....

Banana bract mosaic virus

Host: Banana

Banana bunchy top virus

Host: Banana

Banana streak virus

Host: Banana

Barley stripe mosaic virus

Host: Barely, Wheat

Plum pox virus

Host: Plum, Cherry, Apricot, Peach, Almond.....

Strawberry vein banding virus

Host: Strawberry

Tobacco ringspot virus

Host: Tomato, Cucumber, Melon, Watermelon, pepper

Tomato ringspot virus

Host: Stone fruit, Plum, Cherry, Apricot, Grape.....

Palm lethal yellowing phytoplasma

Host: Palms

Maconellicoccus hirsutus

Host: Annona, Avocado, Citrus.....

Eutetranychus africanus

Host: Citrus, Stone fruit

3. מסקנות והמלצות ראשוניות

אין לנו מידע או שליטה על סוגי הסחורות החקלאיות שמועברות כיום ממצרים לעזה. בבירור שנערך מול אורי מדר, האחראי על התיאום מול גורמי החקלאות בעזה, ידוע לנו למשל על הכנסת פירות הדר קליפים מזן המכונה 'אבו סורה' מאיזור שיח-זואייד בסיני, כאשר ברקע החשש שלנו מחדירת מחלת הגרינינג והפסילה (חרק) שמהווה וקטור להעברת המחלה וקיים חשש רציני שהם קיימים במצרים ועל הכנסת תפוז"א ממצרים לעזה שברקע החשש שלנו ממחלת הרקבון החום הנגרמת ע"י החיידק *Ralstonia solanacearum* שידוע לנו

שהיא קיימת במצרים. בנוסף, אורי מציין שכיום כבר אין תקשורת ויחסי עבודה טובים מול גורמי הגנת הצומח בעזה כפי שהיה בעבר לאחר הסכמי פאריז.

לאור רשימת נגעי ההסגר הפוטנציאליים המופיעים במסמך זה, אשר חלקם נמצאים בוודאות במצרים וחלקם במגמת התפשטות נרחבת באפריקה ולאור העובדה שתוצרת חקלאית צמחית נכנסת ממצרים לעזה ללא פיקוח השירותים להגנת הצומח, בכוונתנו לבחון מחדש את רשימת המוצרים המאושרים כיום לכניסה לישראל מעזה.

כמו כן, בכוונתנו לבחון מחדש את העמדה המקצועית אשר עשתה הבחנה בין סחורות המיועדות לאזור יו"ש לבין סחורות המיועדות לשאר שטחי ישראל היות ובפועל, נגעים הנמצאים בסחורות המיועדות מעזה לאיו"ש, עלולים להגיע גם לשאר האזורים בישראל בקצב כזה או אחר ולהוות גורם סיכון לחקלאות ולטבע בתוך שטח מדינת ישראל. כמו כן, גם נגעים שקצב התפשטותם איטי יחסית ולא אמורים להגיע לשטח מדינת ישראל באופן מיידי, עלולים פעם אחת ולהוות גורם סיכון לחקלאות באיו"ש ופעם שנייה לחדור לארץ בסחר לא חוקי באותה תוצרת ("דלת מסתובבת").

מש/4

צילום מכתב המנכ"ל מיום

3.3.15

לשכת המנהל הכללי
Office of the Director-General

י"ב אדר תשע"ה
03 מרץ 2015
מספר: 10034

לכבוד
גרישה יעקובוביץ
רמ"ח אזרחי מת"פ

שלום רב,

הנדון: אישור העברת תוצרת צמחית טרייה מרצועת עזה לישראל בשנת השמיטה תשע"ה

בהתאם לסיכום עבודת המטה בנוגע לאישור העברת תוצרת צמחית טרייה מרצועת עזה לישראל בשנת השמיטה תשע"ה ובהתאם לצורך המיוחד של חלק מהציבור הישראלי שאינו צורך ירקות ע"פ היתר המכירה, סוכם בין היתר כי תותר בשלב זה העברת עגבניות וחצילים מרצועת עזה לישראל בכמויות שיוקצו ויקבעו ע"י משרד החקלאות בהקצאה שבועית.

כמויות התוצרת שתותר העברתה תתבצע בתיאום עם וועדות השמיטה הפועלות במגזר החרדי באופן דומה לנוהל העבודה ליבוא ירקות בשנת שמיטה מירדן, וזאת מבלי לפגוע בגידול המקומי המתנהל בהיתר המכירה.

נבחר בזאת כי אישור זה הינו אך ורק לשנת השמיטה הנוכחית.

על הכנסת התוצרת החקלאית מרצועת עזה לישראל יחולו התנאים והסייגים המצוינים בנספח א' ובנספח ב'.

כ"ב/ר"ן
בברכה,

צביקה כהן
מ"מ המנהל הכללי

העתקים:
מר איציק בן-דוד, סמנכ"ל בכיר לסחר חוץ במשרד החקלאות
מר גלעד אלירז, מנהל מחלקת יבוא במשרד החקלאות

לשכת המנהל הכללי
Office of the Director-General

נספח א' - אישור העברת תוצרת צמחית טרייה מרצועת עזה לישראל
– הגנת הצומח

א. תוצרת צמחית טרייה המותרת למעבר

1. עגבייה

2. חציל

אין להעביר כל תוצרת שאינו מופיע ברשימה זו.

ב. תנאי המשלוח

1. יש למיין את התוצרת בצורה אחידה.
2. יש למיין ולארוז את התוצרת בבית אריזה ועל שולחנות. אין למיין ולארוז תוצרת המיועדת לישראל בשדה או על האדמה.
3. אין להכניס באותה אריזה סוגים שונים של תוצרת.
4. התוצרת תיארוז באריזות חדשות, נקיות מחול, שאריות צמחים ואדמה.
5. המשטחים יהיו חדשים, נקיים מחול, אדמה ושאריות צמחים.
6. על גבי כל קרטון יירשם בלועזית שם המגדל.

ג. תנאים נוספים

1. הקצאת משרה לביצוע הבדיקות.
2. הקצאת טבל לצורך העברת התוצרת מעמדת הפריקה לעמדת הבדיקה.

לפני יציאת המשלוח מהרצועה, נדרשת בדיקה פיטוסניטרית של מפקח הסגר פלסטיני ומתן אישור בכתב המאשר שהמשלוח נבדק ונמצא חופשי מנגעים. באישור זה יש לציין את שם המגדל, סוג התוצרת שנבדקה וכמות (מספר קרטונים) של כל תוצרת. **משלוח המגיע למסוף בלי אישור זה - מפקח הסגר צמחים לא יתיר את כניסתו לישראל.**

העברת המשלוחים תתבצע בימים א', ג' וה'.

לשכת המנהל הכללי
Office of the Director-General

נספח ב' - אישור להעברת תוצרת צמחית טרייה מרצועת עזה לישראל
– יחידה מרכזית לאכיפה וחקירות (פיצו"ח)

1. **דיגום מקדים** – יש חובה לבצע דיגום מקדימה בשטח הגידול המניב בלבד ורק תשובה שלילית תאפשר שיווק התוצרת, המימון הוא פלסטיני.
2. **ביצוע רשימת מגדלים** – בבדי להסדיר את השיווק יש לבצע בדיקה ודיגום שטח לכל המגדלים שלא קבלת תוצאה שלילית תבנה רשימת מגדלים עם יכולת שיווק יומית ביחס לגודל השטח המנוב.
3. **העברת תוצרת מרצועת עזה למעבר ברמ"ש** – תוצרת לא תעבור לפני שבוצעה בדיקה ע"י נציג יחידת הפיצו"ח כי המגדל נדגם והוא תקין וכי הכמות היא ביחס למכסה שנקבעה לו.
4. **תיעוד** – התוצרת תלווה בתעודה מטעם הרשי"פ הכוללת את פרטי המגדל הסוחר לרבות כמות.
5. **אריזות וסימון** – ע"ג הקרטון ירשם בלועזית או בערבית כי מדובר בתוצרת פלשתינאית מספר אגודה ומספר מגדל (פרטים מלאים) האריזה הסופית כגון נספק תסומן עם מדבקה עליה ירשם בלועזית או בערבית תוצרת פלסטינית, הל איסור מוחלט על שימוש באריזה הנושאת כיתוב בעברית וכן אריזה שנעשה בה שימוש חוזר.
6. **יעד התוצרת** – על הסוחר / המגדל הפלסטיני לדאוג כי הרוכש הישראלי יתניצב במשרדי הפיצו"ח עם תעודת משלוח המפרטת את היעד אליו תועבר התוצרת.
7. **דיגום במעבר** – בנוסף לדיגום בשטח יתבצע דיגום אקראי לתוצרת המיועדת לשיווק לישראל שהגיעה לנציג יחידתנו טרם השחרור.

מש/5

צילום קובץ 'הנחיות עבודה
למפקח הגה"צ להעברת תוצרת
צמחית טרייה מרצועת עזה
לאיו"ש'

י' חשוון תשע"ה
30 אוקטובר 2014

הנחיות עבודה למפקח הגה"צ לעברת תוצרת צמחית טרייה מרצועת עזה לאיו"ש.

רקע כללי

משנת 1994, לאחר חתימת הסכם פריס ועד שנת 2006, שנת עליית החמאס לשלטון, מדינת ישראל הכניסה לתחומה משטחי רצועת עזה ירקות, פרחים, צמחים ופירות בכמויות גדולות. מוצרים אלה עברו ללא בקורת פיטוסניטרית וללא פיקוח של הגנת הצומח של אף אחד מהצדדים. כמויות נוספות של חומר עברו מהרצועה לאיזור יהודה ושומרון. חלק מהם עשה, קרוב לוודאי, את דרכו לתחומי מדינת ישראל. העברת התוצרת הצמחית נעשתה הודות לשיתוף פעולה שהיה קיים בין שני שלטונות הגנת הצומח הישראלי והפלסטיני.

החל משנת 2006 אנו ערים לשינויים גדולים המתרחשים ברצועת עזה ומסביב לה. לשינויים אלה השפעה על המצב הפיטוסניטרי בשטחי הרצועה. לשינויים אלו יכולה להיות השפעה הרסנית על החקלאות והצומח בישראל באם לא תהיה הערכות מתאימה.

החל מה- 27.11.2014 ולאחר בקשת גורמים מדיניים מתחדשת העברת תוצרת צמחית טרייה מהרצועה לאיו"ש. העברה זו תעשה לפי המפורט להלן.

א. תוצרת צמחית טרייה המותרת למעבר.

1. עגבניה
2. מלפפון
3. פלפל
4. חציל
5. קישוא
6. דלעת
7. דלורית
8. אבטיח
9. מלון
10. בטטה
11. בצל
12. תות שדה
13. כרוב
14. כרובית
15. תמר
16. שעועית

ב. כל מוצר שאינו מופיע ברשימה זו אסור להעביר אותו.

ג. תנאי המשלוח.

1. יש לשטוף גידולים תת קרקעיים (בטטה וכדומה..) כך שהם יהיו נקיים מאדמה וחול.
2. יש למיין את התוצרת בצורה אחידה.
3. יש למיין ולארוז את התוצרת בבית אריזה ועל שולחנות. במילים אחרות, אין למיין ולארוז תוצרת המיועדת לישראל בשדה או על האדמה.
4. אין להכניס באותה אריזה סוגים שונים של תוצרת.
5. התוצרת תיארוז באריזות חדשות נקיות מחול, שאריות צמחים ואדמה.
6. המשטחים יהיו חדשים נקיים מחול, אדמה ושאריות צמחים.

ד. אין להעביר תוצרת טרייה מרצועת עזה לאיו"ש, מהגידולים הרגישים הבאים:

גויאבות
חדרים
אפרסקים
תאנים
משמש
שזיף
תבלינים
פרחים
ותפוח אדמה

ה. אין להעביר חומר ריבוי מרצועת עזה לאיו"ש.

1. לפני יציאת המשלוח מהרצועה, נדרשת בדיקה פיטוסניטרית של מפקח הסגר פלסטיני ומתן אישור בכתב המאשר שהמשלוח נבדק ונמצא חופשי מנגעים.
 2. במסוף הישראלי ולפני שחרור המשלוח לאיו"ש נדרשת בדיקה פיטוסניטרית של התוצרת.
בדיקה זו תתבצע על ידי מפקח הסגר מוסמך.
לשם כך יש להקים נקודות בקורת במסוף שדרכו עוברת התוצרת מרצועת עזה לישראל.
- ו. העברת המשלוחים תתבצע בימים א', ג' וה' בכל שבוע.
 - ז. בסיכום עם מנהל המסוף, מר עמי שקד, בדיקות התוצרת תתבצע במתחם ה"חתיים" שליד משרדי הנהלת המסוף. מצב בו הסחורה נמצאת על הקרקע והיא נמצאת על משטחים בגובה מטר אחד. וכך יהיה קל למפקח לעשות את הבדיקה הפיטוסניטרית.
 - ח. על כל משטח מופיע מספר מגדל.
 - ט. לדברי מנהל המסוף כל מקבץ (נגלה) של משטחים, המגיע ל"חתיים" מורכב מ- 3 משאיות פלסטיניות. על מנת לזרז את הבדיקות, הוא ישתדל לקבץ משטחים מאותו מגדל בכל נגלה.
 - י. הבדיקה שלנו תתבצע לפי סוג תוצרת ומספר מגדל.
מכל משלוח של עד שלוש משאיות של אותה תוצרת ושל אותו מגדל; יש לבדוק ויזואלית 600 יחידות. מתוך זה יש לחתוך כ- 15 פירות לבדיקת נגיעות פנימית.
 - יא. לאחר סיום הבדיקה יש להטביע חותמת של המפקח שבדק את התוצרת בגב תעודת המשלוח. לתשומת לבכם, הפיצו"ח לא ישחרר משלוחים שעל הניירת שלא מוטבעת עליהם חותמת.
 - יב. במקרה של פסילת תוצרת יש למלא "תעודת פסילה" (נספח מספר 2). ההעתק הוורוד של הטופס עובר לעמי שקד, מנהל המסוף.
 - יג. כמו כן הנכם מתבקשים למלא דו"ח בדיקה (נספח מספר 1), ולשלוח אותו אל החתום מטה. מו הראוי לציין שיש לרשום בדות גם את התוצרת המאושרת וגם את התוצרת שנפסלה על ידכם.

לשאלות נוספות ובירורים נא ליצור קשר אתי בנייד 0506241703

נייר עמדה זה הוא זמני. תוכנו ייבדק מדי פעם ויהיה נתון לשינוי בהתאם להתפתחות ולנסיבות המשתנות.

בברכה,

מאיר מלרתי

מנהל השרות להסגר צמחים
חשרותים להגנת הצומח ולבקורת
משרד החקלאות ופיתוח הכפר.

מש/6

צילום מסמך שהוכן על-ידי
השירותים להגנת הצומח
במשרד החקלאות, ובו בחינה
תקופתית של סיכונים
פיטוסניטריים הכרוכים
בהכנסת גויאבות וענבים
מרצועת עזה

סיכונים פיטוסניטריים בייבוא גויאבה וענבים פרי טרי

מעזה לישראל

תמי לוי, מנהלת תחום הערכת סיכונים, אפריל 2019

במצרים, השוכנת ביבשת אפריקה, מדווחים נגעים רבים שאינם מדווחים בישראל ובעלי פוטנציאל לגרום למזק חקלאי גדול. חלק מהנגעים המובאים בסקירה זו טרם דווחו במצרים אולם נמצאים במגמת התפשטות באפריקה. הנחת העבודה של אגף ההסגר של השירותים להגנת הצומח ולביקורת היא, שנגעים הקיימים במצרים עלולים להימצא גם ברצועת עזה.

ענף הגויאבה

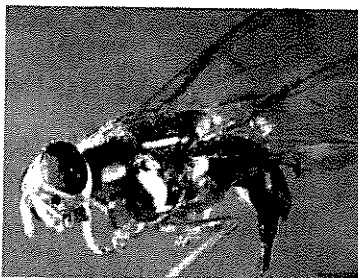
הגויאבה הינו עץ פרי ירוק ממשפחת ההדסיים, בעל יכולת לגדול במגוון קרקעות ללא רגישות רבה למליחות. גידול הגויאבה קיים בארץ מזה עשרות שנים. עיקר הגידול הינו באזור החוף, בשטחים בהם סכנת הקרה נמוכה. הגויאבה ידועה ברגישותה הרבה לזבובי פירות ואכן בארץ המזיק העיקרי של הגויאבה הוא זבוב הים התיכון. הגידול ידוע כרגיש לזבובי פירות, שהינם מזיקים רב-פונדקאים וההשלכות הכלכליות לחדירתם לארץ הינה גדולה ובעלת משמעות חקלאית גדולה הרבה מעבר לגידול זה בלבד.

ענף הגפן

ענף הגפן הינו ענף חקלאי חשוב בישראל. כרמים לענבי מאכל ניטעים היום בכל חלקי הארץ, מאילת בדרום. ריכוזים גדולים ניתן למצוא בבקעת הירדן 5,500 דונם, אזור גזר 4,000 דונם, לכיש כ- 7,000 דונם ובאזור באר טוביה כ- 3,000 דונם ועד לרמת הגולן בצפון. היקף היבול של ענבי המאכל בארץ הינו סביב 70,000 טון בשנה. עיקר הפרי מיועד לשוק המקומי. אחוז קטן מיוצא בעיקר לאירופה. חדירת מזיק חדש עלולה לפגוע בענף חשוב זה.

חשוב לציין שמעבר להיבט הכלכלי של מזק ישיר של נגע הסגר החודר לארץ, למזיקים שיצוינו בהמשך המסמך חשיבות הסגר עולמית ומכאן הסיכון בפגיעה עתידית בייצוא של מוצרים רבים.

המזיקים לגביהם יש חשש להגעה עם פרי הגויאבה ו/או הענבים הם:

Bactrocera zonata

הזבוב מדווח במצרים ומהווה סכנה בגידולים חקלאיים רבים. תפוצת הזבוב במצרים נרחבת. בשנת 1998 דווח כמזיק קשה על פירות רבים בעיקר גויאבה באזור אלכסנדריה (גויאבה נחשבת כפונדקאי עיקרי של המזיק). בהמשך התפשט המזיק לכלל האזורים במצרים.

המזיק **מדווח בענבים במצרים** (ע"פ מידע רשמי ממצרים) ושלבי הנגע שעשויים להגיע עם הפרי הם ביצים ודרגות הזחל.

על פי מאגרי המידע הזבוב הינו רב פונדקאים ועלול לתקוף גם הדורים, תאנה, מנגו, תמר, רימון, מלפפון, אבטיח, תפוח עץ, זית, שזיף, משמש, אפרסק, דובדבן, אגס.

הזבוב נחשב כנגע הסגר בארץ ונוכחותו מוגבלת לאזור האורבני של תל-אביב. מלכודות פרוסות בכל הארץ לניטור המזיק. הגעת הזבוב בתוצרת מיובאת עשויה להפר את המצב הקיים ולגרום להתפשטות המזיק לאזורים בהם איננו נמצא.

ע"פ רשימות הנגעים בתקנות הגה"צ של מצרים, זבוב זה מופיע ברשימת נגעים שקיימים במצרים והגעתם אסורה.

לזבוב מדיניות הסגר עולמית (נחשב כנגע הסגר במדינות האיחוד האירופי, מזרח ודרום אפריקה, ירדן, טורקיה, אוקראינה, ניו-זילנד, אוסטרליה, סין, הודו, ארה"ב, קנדה) ולאור זאת פוטנציאל נזק עצום בייצוא במידה ויתפשט בארץ.

Bactrocera latifrons

הזבוב מדווחים ביבשת אפריקה ונמצא במגמת התפשטות.

מפת תפוצה: <https://gd.eppo.int/taxon/DACULA/distribution>

הזבוב איננו קיים בארץ. נמצא תחת מערך הניטור. מוגדר כנגע הסגר.

הזבוב הינו מזיק קשה בצמחים ממשפחת הדלועיים והסולניים (פלפל, עגבנייה, חציל,

אבטיח, מלון, מלפפון) וכן מדווח כמזיק ברימון וגויאבה.

ע"פ רשימות הנגעים בתקנות הגה"צ של מצרים, זבוב זה לא מופיע ברשימת נגעי ההסגר של מצרים ולא נמצא תחת רגולציה. נחשב כנגע הסגר באירופה וניו-זילנד.

Bactrocera dorsalis

הזבוב מדווח ביבשת אפריקה ונמצא במגמת התפשטות.
מפת תפוצה:

<https://gd.eppo.int/taxon/DACUDO/distribution>

מדווח כמזיק קשה על פירות רבים ביניהם הדורים, מנגו,

אפרסמון, משמש, דובדבן, שזיף, אפרסק, תפוח, אגס,

רימון, ענבים, גויאבה (נחשבת כפונדקאי עיקרי). כמו

כן, על פי מאגרי המידע מדווח כמזיק בפלפל, עגבנייה,

חציל, אבטיח, מלון, מלפפון ודלעת.

מוגדר כנגע הסגר. במידה ומין זה יחדור לארץ, סיכויי ההתבססות שלו טובים מאוד. האקלים

נוח ויש שפע פונדקאים לכל אורך השנה.

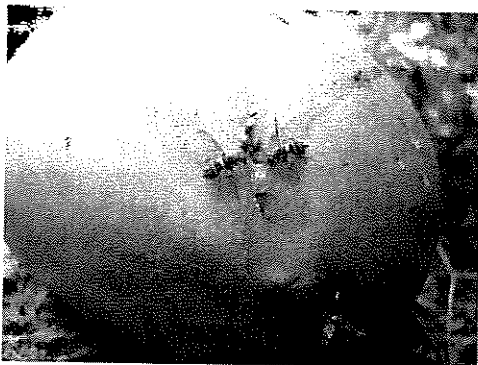
ע"פ רשימות הנגעים בתקנות הגה"צ של מצרים, זבוב זה מופיע ברשימת נגעי ההסגר של מצרים.

לזבוב מדיניות הסגר עולמית (נחשב כנגע הסגר במדינות האיחוד האירופי, ניו-זילנד, רוסיה,

טורקיה, ירדן, סין, ארה"ב, ארגנטינה, ברזיל, צ'ילה ועוד) ולאור זאת מעבר לנזק ישיר של

המזיק, קיים פוטנציאל נזק עצום בייצוא במידה ויחדור בארץ.

Spodoptera frugiperda

העש נמצא כיום באופן מפושט בחלקים שונים של אפריקה . גורם כיום למזקים עצומים ומהווה איום רציני על גידול התירס באפריקה. מגוון הפונדקאים שלו כולל גידולים חקלאיים חשובים רבים (בעל טווח פונדקאים רחב ביותר: כ-100 מיני צמחים מתועדים בקרוב ל-30 משפחות ביניהם כלולים – תפוח אדמה, חציל, עגבנייה, פלפל, גויאבה, אפרסק, שעועית, מנגו, תפוח, ענבים, מלון, מלפפון, כרוב, כרובית ועוד).

העש איננו קיים בארץ. מוגדר כנגע הסגר.

מפת תפוצה: <https://www.cabi.org/dmpps/FullTextPDF/2017/20173373946.pdf>

העש הינו מזיק חשוב בפונדקאים רבים ומגוונים ובצורות מוצר שונות, החל מפירות, צמחי עציץ ועד לפרחים וענפים קטופים. העש עלול להגיע כשהוא בשלב הביצה, הזחל, הגולם או הבוגר או כל שילוב של הללו.

ע"פ רשימות הנגעים בתקנות הגה"צ של מצרים, העש מופיע ברשימת נגעי ההסגר של מצרים.

למזיק מדיניות הסגר עולמית (נחשב כנגע הסגר במדינות האיחוד האירופי, רוסיה, טורקיה, ירדן, מזרח ודרום אפריקה) ולאור זאת מעבר לפוטנציאל המזק הישיר הגדול שהוא עשוי לגרום, פוטנציאל נזק עצום עשוי להיגרם גם בייצוא במידה ויחדור בארץ.

בנוסף למזיקים אלה שהינם מזיקים פנימיים, קיים חשש להגעה גם של מזיקי הסגר חיצוניים כגון כנימות מגן.

במאמר המופיע בקישור המצורף מפורטים מיני כנימות מגן שמדווחות במצרים בגידול הגויאבה. <http://entomology.eajbs.eg.net/pdf/vol5-num3/11.pdf>

בין המינים המדווחים בגויאבה במצרים כלולים מינים שאינם מדווחים בארץ או נמצאים בארץ בתפוצה מוגבלת וחלקם רלוונטיים גם לענבים כגון:

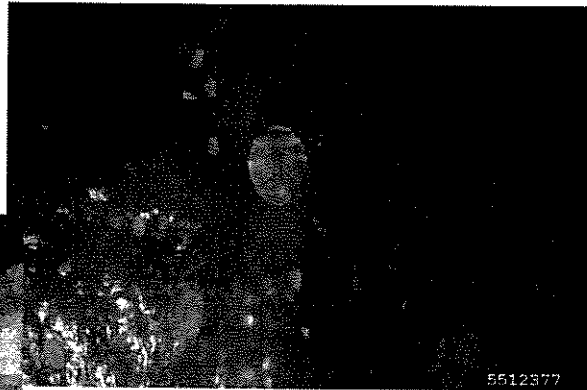
Pulvinaria psidii

כנימה זו נמצאה כשכיחה ביותר בגידול גויאבה במצרים במסגרת הסקר שבוצע. הכנימה דווחה בארץ אבל ברמה מוגבלת ומוגדרת כנגע הסגר ע"פ תקנות הייבוא. הכנימה הינה רב-פונדקאית ומדווחת כמזיק ל-250 מיני צמחים מ-65

משפחות. אכלוס הצמח עם הכנימה גורם הן לפגיעה ביבול הפרי והן לפגיעה באיכות הפרי.

Kilifia acuminata

כמזיק קשה במנגו במצרים. כמו כן מדווחת בגויאבה במצרים. מוגדרת כמזיק רב פונדקאי – מדווחת על 53 סוגי צמחים מ- 34 משפחות.

Maconellicoccus hirsutus

הכנימה הינה רב פונדקאית (תוקפת כ- 330 צמחים ביניהם גידולים חקלאיים חשובים כגון אבוקדו, הדרים ועוד), בעלת קצב ריבוי מהיר (מחזור חיים 3-4 שבועות ונקבה עשויה להטיל בין 500-600 ביצים). נמצאת ברשימת נגעי ההסגר ע"פ תקנות הייבוא. בארץ דווחה לראשונה ב- 2015 בשני מקומות בצפון הארץ בלבד.

נחשבת במצרים כמזיק קשה בהדרים. ע"פ הסקר מדווחת בגויאבה במצרים. כמו כן, מדווחת בענבים במצרים (ע"פ מידע רשמי). הכנימה נחשבת מבחינה עולמית כמין פולש מסוכן שנחשב כמזיק חשוב בגידולים חקלאיים חשובים רבים. בעלת חשיבות הסגר עולמית (מוגדרת כנגע הסגר באירופה, רוסיה, אוקראינה, טורקיה, ברזיל, צ'ילה, מזרח ודרום אפריקה) ולאור זאת מעבר לפוטנציאל הנזק הישיר הגדול שהיא עשויה לגרום, פוטנציאל נזק גדול עשוי להיגרם גם בייצוא במידה ותתפשט בארץ.

